

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

12 decembrie 2024*

„Recurs – Politica economică și monetară – Supravegherea prudențială a instituțiilor de credit – Regulamentul (UE) nr. 1024/2013 – Atribuții specifice de supraveghere conferite Băncii Centrale Europene (BCE) – Articolul 24 – Decizie de retragere a autorizației instituției de credit – Procedură de control administrativ – Decizie de abrogare a unei decizii anterioare – Acțiune în anulare – Menținerea interesului de a acționa – Acțiune în despăgubire – Inadmisibilitate vădită”

În cauza C-181/22 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 9 martie 2022,

Nemea Bank plc, cu sediul în San Ġiljan (Malta), reprezentată de A. Meriläinen, asanajaja,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Heikki Niemelä, cu domiciliul în Ohain (Belgia),

Mika Lehto, cu domiciliul în Espoo (Finlanda),

Nemea plc, cu sediul în San Ġiljan,

Nevestor SA, cu sediul în Ohain,

reclamanți în primă instanță,

Banca Centrală Europeană (BCE), reprezentată de D. M. Brinkman, C. Hernández Saseta și A. Witte, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

Comisia Europeană, reprezentată inițial de A. Nijenhuis și A. Steiblytė, ulterior de A. Steiblytė, în calitate de agent,

intervenientă în primă instanță,

* Limba de procedură: engleza.

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a cincea, și domnii I. Jarukaitis (raportor) și E. Regan, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatei generale în ședința din 30 noiembrie 2023,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Nemea Bank plc solicită anularea Ordonanței Tribunalului Uniunii Europene din 20 decembrie 2021, Niemelä ș.a./BCE (T-321/17, denumită în continuare „ordonanța atacată”, EU:T:2021:942), prin care acesta a declarat că nu mai era necesar să se pronunțe asupra cererii de anulare a Deciziei ECB/SSM/2017 – 213800JENPXTUY75VSO/1 WHD-2017-0003 a Băncii Centrale Europene (BCE) din 23 martie 2017 de retragere a autorizației de acces al Nemea Bank la activitățile de instituție de credit (denumită în continuare „decizia în litigiu”) și a respins ca fiind vădit inadmisibilă cererea având ca obiect repararea prejudiciilor pretins suferite ca urmare a retragerii acestei autorizații.

Cadrul juridic

Regulamentul privind MUS

- 2 Potrivit considerentului (64) al Regulamentului (UE) nr. 1024/2013 al Consiliului din 15 octombrie 2013 de conferire a unor atribuții specifice Băncii Centrale Europene în ceea ce privește politicile legate de supravegherea prudențială a instituțiilor de credit (JO 2013, L 287, p. 63, denumit în continuare „Regulamentul privind MUS”):

„BCE ar trebui să ofere persoanelor juridice și fizice posibilitatea de a solicita un control al deciziilor care le sunt adresate sau care le privesc în mod direct și individual și care au fost luate în temeiul prerogativelor care i-au fost conferite prin prezentul regulament. Sfera de aplicare a controlului ar trebui să se refere la conformitatea procedurală și de fond cu prezentul regulament a unor astfel de decizii, cu respectarea marjei discreționare acordate BCE pentru a hotărî cu privire la oportunitatea luării acestor decizii. În acest scop și din motive de economie procedurală, BCE ar trebui să înființeze un comitet administrativ de control în vederea efectuării unei astfel de evaluări interne. Pentru formarea comitetului, Consiliul guvernatorilor BCE ar trebui să numească persoane cu o reputație solidă. [...] Procedura stabilită pentru efectuarea controlului ar trebui să prevadă reanalizarea de către Consiliul de supraveghere a proiectului de decizie anterior, după caz.”

3 Articolul 4 alineatul (1) litera (a) din acest regulament prevede:

„În cadrul articolului 6 și în conformitate cu alineatul (3) din prezentul articol, BCE deține competența exclusivă să exercite, în scopuri de supraveghere prudențială, următoarele atribuții în legătură cu toate instituțiile de credit cu sediile în statele membre participante:

(a) autorizarea și retragerea autorizațiilor instituțiilor de credit, sub rezerva articolului 14;”.

4 Articolul 14 alineatul (5) din regulamentul menționat are următorul cuprins:

„Sub rezerva alineatului (6), BCE poate retrage autorizația în cazurile prevăzute în dreptul relevant al Uniunii, din proprie inițiativă, în urma consultărilor cu autoritatea națională competentă din statul membru participant în care își are sediul instituția de credit, sau la propunerea acelei autorități naționale competente. Consultările respective asigură în special că, înaintea luării de decizii cu privire la retragere, BCE acordă suficient timp autorităților naționale pentru a decide asupra măsurilor de remediere necesare, inclusiv asupra eventualelor măsuri de rezoluție, și ține seama de acestea.

Atunci când autoritatea națională competentă care a propus autorizarea în conformitate cu alineatul (1) consideră că autorizația trebuie retrasă în conformitate cu dreptul național relevant, aceasta înaintează o propunere BCE în acest sens. În acest caz, BCE ia o decizie în legătură cu retragerea propusă, ținând cont pe deplin de motivarea propunerii de retragere prezentată de autoritatea națională competentă.”

5 Articolul 24 din același regulament prevede:

„(1) BCE instituie un comitet administrativ de control pentru efectuarea controlului administrativ intern [denumit în continuare „CAR”] al deciziilor luate de BCE în exercitarea prerogativelor care îi sunt conferite prin prezentul regulament, în urma transmiterii unei cereri de control în conformitate cu alineatul (5). Sfera de aplicare a controlului administrativ intern se referă la conformitatea procedurală și de fond a acestor decizii cu prezentul regulament.

[...]

(5) Orice persoană fizică sau juridică poate solicita, în cazurile menționate la alineatul (1), controlul unei decizii luate de BCE în temeiul prezentului regulament care vizează persoana respectivă sau care o privește în mod direct și individual. [...]

[...]

(7) După ce se pronunță asupra admisibilității controlului, [CAR] formulează un avis într-un termen care să corespundă caracterului mai mult sau mai puțin urgent al chestiunii, dar nu mai târziu de două luni de la primirea cererii și îl transmite Consiliului de supraveghere în vederea pregătirii unui nou proiect de decizie. Consiliul de supraveghere ia în considerare avizul [CAR] și transmite imediat Consiliului guvernatorilor un nou proiect de decizie. Noul proiect de decizie fie abrogă decizia inițială, fie o înlocuiește cu o decizie cu un conținut identic, fie o înlocuiește cu o decizie modificată. Noul proiect de decizie este considerat ca fiind adoptat, cu excepția cazului în care Consiliul guvernatorilor ridică obiecții în termen de zece zile lucrătoare.

(8) O cerere de control formulată în temeiul alineatului (5) nu are efect suspensiv. Cu toate acestea, în cazul în care consideră că circumstanțele impun acest lucru, Consiliul guvernatorilor poate, la propunerea [CAR], să suspende aplicarea deciziei contestate.

[...]

(11) Prezentul articol nu aduce atingere dreptului de a introduce acțiuni în fața [Curtii de Justiție a Uniunii Europene] în conformitate cu tratatele.”

Regulamentul (UE) nr. 468/2014

- 6 Din articolul 2 punctul 8 din Regulamentul (UE) nr. 468/2014 al Băncii Centrale Europene din 16 aprilie 2014 de instituire a cadrului de cooperare la nivelul Mecanismului unic de supraveghere între Banca Centrală Europeană și autoritățile naționale competente și cu autoritățile naționale desemnate (Regulamentul-cadru privind MUS) (JO 2014, L 141, p. 1) rezultă că o „entitate supravegheată mai puțin semnificativă dintr-un stat membru din zona euro” este o entitate „care [printre altele] nu are statutul de entitate supravegheată semnificativă în sensul articolului 6 alineatul (4) din Regulamentul privind MUS”.
- 7 Articolul 80 din acest regulament prevede:

„(1) În cazul în care ANC relevantă consideră că autorizația unei instituții de credit ar trebui retrasă în întregime sau parțial în conformitate cu legislația națională sau a Uniunii relevantă, inclusiv o retragere la solicitarea instituției de credit, aceasta transmite BCE un proiect de decizie prin care propune retragerea unei autorizații (denumită în continuare „proiect de decizie de retragere”), împreună cu orice documente justificative relevante.

(2) ANC se coordonează cu autoritatea națională competentă pentru rezoluția instituțiilor de credit (denumită în continuare „autoritate națională de rezoluție”) în ceea ce privește orice proiect de decizie de retragere cu relevanță pentru autoritate națională de rezoluție.”

Istoricul litigiului

- 8 Istoricul litigiului, astfel cum este prezentat la punctele 1-7 din ordonanța atacată, poate fi rezumat după cum urmează.
- 9 Nemea Bank este o instituție de credit de drept maltez, care se încadrează în noțiunea de „entitate supravegheată mai puțin semnificativă dintr-un stat membru din zona euro” în sensul Regulamentului-cadru privind MUS, care furniza servicii financiare în temeiul unei autorizații care i-a fost acordată de autoritatea națională competentă, și anume Awtorità għas-Servizzi Finanzjarji ta’ Malta (Autoritatea malteză pentru Servicii Financiare, Malta) (denumită în continuare „MFSA”), și care era supusă supravegherii prudențiale directe a acesteia.
- 10 Nemea plc și Nevestor SA sunt doi acționari direcți ai Nemea Bank. Domnii H. Niemelä și M. Lehto sunt membri ai consiliului de administrație al Nemea Bank și beneficiari efectivi ai acesteia, prin intermediul participațiilor pe care le dețin în cadrul Nemea și al Nevestor.
- 11 La 25 ianuarie 2017, după consultarea autorității naționale de rezoluție, MFSA a transmis BCE, în temeiul articolului 80 din Regulamentul-cadru privind MUS, un proiect de decizie de retragere a autorizației Nemea Bank pentru accesul la activitatea de instituție de credit.

- 12 La 13 martie 2017, Consiliul de supraveghere al BCE a aprobat proiectul de decizie de retragere a autorizației în cauză și a acordat Nemea Bank un termen de trei zile pentru a-și prezenta observațiile cu privire la acest proiect.
- 13 La 15 martie 2017, Nemea Bank și-a prezentat observațiile.
- 14 La 23 martie 2017, BCE a adoptat decizia atacată, în aplicarea articolului 4 alineatul (1) litera (a) și a articolului 14 alineatul (5) din Regulamentul privind MUS.

Faptele ulterioare deciziei în litigiu

- 15 La 22 aprilie 2017, CAR a primit o cerere de control al deciziei în litigiu formulată de Nemea Bank și de ceilalți reclamânți în primă instanță.
- 16 La 19 iunie 2017, CAR a adoptat un aviz prin care propunea ca această decizie să fie înlocuită cu o decizie identică. La 30 iunie 2017, în urma acestui aviz și pe baza unui proiect al Consiliului de supraveghere, Consiliul guvernatorilor BCE a adoptat, în conformitate cu articolul 24 alineatul (7) din Regulamentul privind MUS, decizia ECB/SSM/2017 – 213800JENPXTUY75VS 07/2 (denumită în continuare „decizia din 30 iunie 2017”), care, astfel cum se arată în dispozitivul său, a înlocuit decizia în litigiu.

Acțiunea în fața Tribunalului și ordonanța atacată

- 17 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 22 mai 2017, Nemea Bank și ceilalți reclamânți în primă instanță au introdus o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu, precum și repararea prejudiciilor pe care pretind că le-au suferit ca urmare a adoptării acestei decizii. În susținerea acestei acțiuni, reclamânții au invocat șase motive.
- 18 Prin înscris separat depus la grefa Tribunalului la 25 octombrie 2017, BCE a ridicat o excepție de inadmisibilitate în temeiul articolului 130 din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Prin Ordonanța din 13 iulie 2018, Tribunalul a unit excepția de inadmisibilitate cu fondul, în temeiul articolului 130 alineatul (7) din Regulamentul de procedură.
- 19 Prin înscris depus la grefa Tribunalului la 18 octombrie 2017, Comisia Europeană a depus o cerere de intervenție în susținerea concluziilor BCE, care a fost admisă printr-o decizie din 23 iulie 2018.
- 20 Printr-o măsură de organizare a procedurii din 30 aprilie 2018, Tribunalul a adresat mai multe întrebări părților pentru a stabili în special dacă, în urma numirii unei persoane competente să exercite în esență atribuțiile conferite în mod normal organelor de conducere ale Nemea Bank în ceea ce privește activitățile specifice și activele acesteia, reclamânții în primă instanță aveau competența de a introduce o acțiune în anulare împotriva unei decizii a BCE, precum și o acțiune în despăgubire având ca obiect repararea prejudiciului suferit ca urmare a unei astfel de decizii.
- 21 La 1 aprilie 2019, Tribunalul a suspendat procedura până la pronunțarea Hotărârii din 5 noiembrie 2019, BCE ș.a./Trasta Komerbanka ș.a. (C-663/17 P, C-665/17 P și C-669/17 P, EU:C:2019:923), și a solicitat părților, printr-o nouă măsură de organizare a procedurii din 10 decembrie 2019, să își prezinte observațiile cu privire la concluziile care ar trebui, în opinia lor, să fie desprinse din această hotărâre pentru soluționarea litigiului pendinte în fața sa.

- 22 Prin alte măsuri de organizare a procedurii din 30 ianuarie 2020 și din 23 decembrie 2020, precum și din 19 ianuarie 2021, Tribunalul a adresat părților întrebări cu privire la evoluția procedurii inițiate în fața Tribunalului dwar Servizzi Finanzjarji (Tribunalul pentru Servicii Financiare, Malta) pentru a restabili reprezentarea efectivă a Nemea Bank.
- 23 La punctul 1 din dispozitivul ordonanței atacate, Tribunalul a decis că nu mai este necesar să se pronunțe asupra cererii de anulare ca urmare a dispariției obiectului său și a interesului de a exercita acțiunea al reclamanților în primă instanță. La punctul 2 din acest dispozitiv, Tribunalul a respins cererea de despăgubiri ca vădit inadmisibilă. La punctul 3 din dispozitivul menționat, acesta a obligat reclamanții în primă instanță și BCE să suporte propriile cheltuieli de judecată în ceea ce privește cererea de anulare. La punctul 4 din același dispozitiv, Tribunalul a obligat reclamanții în primă instanță să suporte propriile cheltuieli de judecată și pe cele ale BCE aferente cererii de despăgubire. În sfârșit, la punctul 5 din dispozitivul ordonanței atacate, acesta a obligat Comisia să suporte propriile cheltuieli de judecată.

Concluziile părților în recurs

- 24 Nemea Bank solicită Curții:
- anularea ordonanței atacate;
 - trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului, aceasta trebuind să fie atribuită unei camere compuse din alți judecători decât cei care au constituit camera care a dat ordonanța atacată; și
 - obligarea BCE la plata cheltuielilor de judecată.
- 25 BCE solicită Curții respingerea recursului și obligarea recurente la plata cheltuielilor de judecată.
- 26 Comisia solicită de asemenea Curții respingerea recursului și obligarea recurente la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la cererea de redeschidere a procedurii orale

- 27 Prin act depus la grefa Curții la 27 noiembrie 2024, Nemea Bank a solicitat să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii, în aplicarea articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții.
- 28 În susținerea cererii, ea indică în esență că dorește să formuleze argumente privind Hotărârile din 8 februarie 2024, Pilatus Bank/BCE (C-750/21 P, EU:C:2024:124) și Pilatus Bank/BCE (C-256/22 P, EU:C:2024:125), care nu au fost dezbătute între părți.
- 29 În această privință, trebuie să se arate că, în conformitate cu articolul 83 din Regulamentul de procedură, Curtea poate oricând să dispună, după ascultarea avocatului general, deschiderea sau redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții.

- 30 Cu toate acestea, în speță, Curtea consideră că dispune de toate elementele necesare pentru a se pronunța și că elementele invocate de Nemea Bank în susținerea cererii sale de redeschidere a fazei orale a procedurii nu constituie fapte noi de natură să poată avea o influență asupra deciziei pe care trebuie să o adopte Curtea.
- 31 În aceste condiții, Curtea consideră, după ascultarea avocatei generale, că nu este necesar să dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la recurs

- 32 În susținerea recursului formulat, recurenta invocă cinci motive. Primele trei motive, care sunt îndreptate împotriva deciziei Tribunalului prin care se declară că nu mai este necesar să se pronunțe asupra cererii de anulare, se întemeiază pe o încălcare a articolului 263 primul paragraf TFUE, pe încălcări ale normelor fundamentale de procedură și, respectiv, pe neluarea în considerare a încălcării drepturilor recurente în temeiul articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). Ultimele două motive, îndreptate împotriva deciziei Tribunalului de respingere ca fiind vădit inadmisibilă a cererii de despăgubire, sunt întemeiate pe neluarea în considerare de către Tribunal a încălcării drepturilor recurente consacrate la articolul 41 din cartă și, respectiv, la articolul 340 TFUE.

Cu privire la primul motiv

Argumentația părților

- 33 Prin intermediul primului motiv, care vizează punctele 29-55 din ordonanța atacată, recurenta arată că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că nu mai era necesar să se pronunțe asupra cererii sale de anulare pentru motivul că ea și-a pierdut interesul de a acționa împotriva deciziei în litigiu. Tribunalul nu și-ar fi îndeplinit astfel obligația care decurge din articolul 263 TFUE de a controla legalitatea actelor BCE destinate să producă efecte juridice față de terți și obligația sa de a asigura protecția drepturilor legale și fundamentale ale recurente.
- 34 Recurenta susține, în plus, că efectul *ex tunc* recunoscut de Tribunal deciziei din 30 iunie 2017 este contrar articolului 263 TFUE, întrucât o privează de dreptul său de a solicita examinarea deciziei în litigiu de către instanțele Uniunii. Un astfel de efect ar fi pur fictiv, întrucât, chiar dacă decizia în litigiu ar fi fost anulată la această dată, situația în care se afla recurenta înainte de această revocare nu ar fi restabilită. Efectul real al deciziei din 30 iunie 2017 nu ar putea fi decât *ex nunc* și același lucru ar fi valabil în ceea ce privește efectul unei eventuale restabiliri a autorizației în cauză. Astfel, situația recurente ar fi rămas neschimbată în perioada cuprinsă între adoptarea deciziei în litigiu și adoptarea deciziei din 30 iunie 2017 în ceea ce privește această autorizație. Decizia în litigiu ar fi continuat, așadar, să își producă efectele juridice în privința recurente în mod neschimbat și neîntrerupt de la adoptarea sa, astfel încât anularea ei ar putea avea consecințe juridice și ar putea aduce avantaje pentru aceasta.
- 35 BCE susține că Tribunalul a constatat în mod întemeiat că acțiunea în anulare îndreptată împotriva deciziei în litigiu rămăsese fără obiect. Ea arată în această privință că această constatare nu încalcă drepturile pe care articolul 263 TFUE le conferă recurente, din moment ce, după înlocuirea cu decizia din 30 iunie 2017 a deciziei în litigiu, o acțiune în anulare împotriva deciziei din 30 iunie 2017 era admisibilă în termenul stabilit de această dispoziție. O asemenea acțiune ar fi

constituit o cale de atac efectivă în sensul articolului 47 din cartă. Nici cerința privind menținerea interesului de a acționa, consacrată de o jurisprudență constantă a Tribunalului, nu ar fi contrară articolului 263 TFUE.

- 36 Pe de altă parte, după înlocuirea deciziei în litigiu cu decizia din 30 iunie 2017, nu ar mai fi posibil să se formuleze o acțiune în anulare împotriva acestei din urmă decizii. O asemenea acțiune ar fi, în realitate, lipsită de obiect, decizia în litigiu fiind abrogată, iar eventualele sale efecte prejudiciabile fiind în prezent imputabile deciziei din 30 iunie 2017, împotriva căreia recurenta nu ar fi formulat o acțiune și care ar fi rămas, așadar, definitivă. Astfel, chiar în cazul anulării deciziei în litigiu, acordul recurente ar rămâne retras prin decizia din 30 iunie 2017, astfel încât o asemenea anulare nu îi poate aduce niciun beneficiu. Această împrejurare nu ar priva totuși recurenta de posibilitatea pe care i-o oferă dreptul Uniunii de a introduce o acțiune în despăgubire referitoare la retragerea autorizației sale fără a fi obligată să depună în prealabil o acțiune în anulare.

Aprecierea Curții

- 37 Din dosarul depus la Curte reiese că Nemea Bank este o instituție de credit de drept maltez care are calitatea de „entitate mai puțin semnificativă supusă supravegherii prudențiale într-un stat membru din zona euro” în sensul Regulamentului-cadru privind MUS. La 23 martie 2017, la cererea autorității naționale competente, și anume MFSA, BCE a adoptat decizia în litigiu prin care a retras autorizația acordată Nemea Bank pentru accesul la activitatea de instituție de credit. La 22 aprilie 2017, Nemea Bank, împreună cu ceilalți reclamânți în primă instanță, a introdus la CAR o cerere de control administrativ al deciziei în litigiu, în temeiul articolului 24 alineatul (5) din Regulamentul privind MUS. În urma acestui control, BCE a adoptat decizia din 30 iunie 2017, care a abrogat și a înlocuit decizia în litigiu și al cărei conținut este identic cu aceasta.
- 38 La 22 mai 2017, în cursul procedurii de control administrativ, Nemea Bank și ceilalți reclamânți în primă instanță au introdus de asemenea la Tribunal o acțiune împotriva deciziei în litigiu, prin care solicitau anularea acestei decizii și repararea prejudiciilor pe care pretindeau că le-au suferit ca urmare a acestei decizii. Cu toate acestea, ele nu au introdus o acțiune la Tribunal împotriva deciziei din 30 iunie 2017 în formele prevăzute.
- 39 Tribunalul a statuat în esență, la punctele 41, 45, 47 și 52 din ordonanța atacată, că articolul 24 alineatul (7) din Regulamentul privind MUS prevede obligația BCE de a aplica retroactiv decizia adoptată în urma procedurii de control administrativ până la momentul intrării în vigoare a deciziei inițiale și că înlocuirea acestei din urmă decizii cu o decizie identică sau modificată conduce la dispariția sa definitivă din ordinea juridică. Acesta a considerat că decizia din 30 iunie 2017 a abrogat și a înlocuit decizia în litigiu începând de la data la care aceasta a fost adoptată, și anume 23 martie 2017, astfel încât reclamantele în primă instanță își pierduseră orice interes de a obține anularea acesteia, și a dedus de aici că acțiunea lor în anulare rămăsese fără obiect.
- 40 În această privință, este adevărat, astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 35 din ordonanța atacată, că, potrivit unei jurisprudențe constante, în raport cu obiectul acțiunii, interesul de a acționa trebuie să existe la momentul introducerii acesteia, sub sancțiunea inadmisibilității. În plus, acest obiect al litigiului trebuie să existe în continuare, ca și interesul de a acționa, până la momentul pronunțării hotărârii judecătorești, sub sancțiunea constatării lipsei necesității de a se pronunța asupra fondului cauzei, ceea ce presupune ca acțiunea să fie susceptibilă, prin rezultatul

său, de a aduce un beneficiu părții care a formulat-o (Hotărârea din 7 iunie 2007, Wunenburger/Comisia, C-362/05 P, EU:C:2007:322, punctul 42, și Hotărârea din 21 ianuarie 2021, Leino-Sandberg/Parlamentul, C-761/18 P, EU:C:2021:52, punctul 32, precum și jurisprudența citată).

- 41 Totuși, Curtea a recunoscut că interesul unui reclamant de a acționa nu dispăre neapărat ca urmare a faptului că actul atacat de acesta a încetat să producă efecte în cursul procedurii. Astfel, un reclamant poate să își păstreze un interes în obținerea unei declarări a nelegalității acestui act pentru perioada în care era aplicabil și și-a produs efectele, o asemenea declarație păstrând cel puțin un interes ca temei al unei eventuale acțiuni în răspundere (Hotărârea din 28 mai 2013, Abdulrahim/Consiliul și Comisia, C-239/12 P, EU:C:2013:331, punctul 62, și Hotărârea din 6 mai 2021, Bayer CropScience și Bayer/Comisia, C-499/18 P, EU:C:2021:367, punctul 40, precum și jurisprudența citată).
- 42 În plus, menținerea interesului unui reclamant de a acționa trebuie să fie apreciată *in concreto*, ținând seama în special de consecințele nelegalității pretinse și de natura prejudiciului pretins suferit (Hotărârea din 30 aprilie 2020, Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych/Comisia, C-560/18 P, EU:C:2020:330, punctul 41, și Hotărârea din 7 septembrie 2023, Versobank/BCE, C-803/21 P, EU:C:2023:630, punctul 160, precum și jurisprudența citată).
- 43 În această privință, reiese, desigur, din modul de redactare a articolului 24 alineatul (7) din Regulamentul privind MUS că, atunci când BCE consideră, în urma unei proceduri de control administrativ, că nu este necesară modificarea deciziei care face obiectul acestui control, ea abrogă decizia respectivă și o înlocuiește cu o decizie al cărei conținut este identic. Totuși, nu se poate deduce de aici că o astfel de abrogare urmată de o astfel de înlocuire are un efect retroactiv comparabil cu cel al anulării unui act al unei instituții a Uniunii Europene de către o instanță a Uniunii.
- 44 Astfel, după cum reiese din jurisprudența Curții, abrogarea unui act al unei instituții a Uniunii nu este o recunoaștere a nelegalității acestuia și produce efecte *ex nunc*, spre deosebire de o hotărâre de anulare în temeiul căreia actul anulat este eliminat retroactiv din ordinea juridică a Uniunii și se consideră că acesta nu a existat niciodată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 mai 2013, Abdulrahim/Consiliul și Comisia, C-239/12 P, EU:C:2013:331, punctul 68). Or, împrejurarea că această abrogare a fost urmată de înlocuirea actului inițial cu un act nou nu poate conferi acestuia din urmă un efect retroactiv.
- 45 În consecință, astfel cum a arătat doamna avocată generală la punctul 72 din concluzii, din articolul 24 alineatul (7) din Regulamentul privind MUS rezultă că decizia inițială nu este eliminată retroactiv din ordinea juridică a Uniunii prin adoptarea celei de a doua decizii care o abrogă și o înlocuiește și al cărei conținut este identic. Astfel, din moment ce decizia inițială avea ca efect retragerea autorizației unei instituții de credit, cea de a doua decizie a avut drept consecință prelungirea efectelor deciziei inițiale, fără a face să dispară efectele produse deja de aceasta.
- 46 În speță, astfel cum arată în mod întemeiat recurenta, decizia în litigiu este cea care a avut efectul de a i se retrage autorizația care îi fusese acordată pentru accesul la activitatea de instituție de credit. Prin urmare, această decizie este cea care a avut eventualele consecințe prejudiciabile pe care le invocă.

- 47 În plus, întrucât cererea de control al unei decizii inițiale era în principiu, în conformitate cu articolul 24 alineatul (8) din Regulamentul privind MUS, lipsită de efect suspensiv, decizia în litigiu a continuat să își producă efectele până în momentul în care decizia din 30 iunie 2017 a început să producă efecte, și anume în momentul notificării sale recurente. Prin urmare, abia de la data acestei notificări această din urmă decizie a abrogat și a înlocuit decizia în litigiu, astfel cum reiese chiar din cuprinsul dispozitivului deciziei din 30 iunie 2017.
- 48 Prin urmare, Tribunalul a constatat în esență în mod eronat, la punctele 41, 42 și 47 din ordonanța atacată, că decizia din 30 iunie 2017 a înlocuit decizia în litigiu cu efect retroactiv, începând de la data adoptării acestei din urmă decizii.
- 49 Rezultă din ceea ce precedă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a statuat, la punctele 53 și 55 din ordonanța atacată, că decizia în litigiu fusese înlocuită cu efect retroactiv și că acțiunea având ca obiect anularea acestei decizii nu mai avea obiect.
- 50 În consecință, primul motiv de recurs trebuie admis, iar punctele 1 și 3 din dispozitivul ordonanței atacate trebuie anulate, fără a fi necesară examinarea celui de al doilea și a celui de al treilea motiv de recurs.

Cu privire la al patrulea și la al cincilea motiv

Argumentația părților

- 51 Prin intermediul celui de al patrulea și al celui de al cincilea motiv, care vizează punctele 56-63 din ordonanța atacată și care trebuie analizate împreună, recurenta arată că, prin faptul că a considerat cererea de despăgubire ca fiind inadmisibilă, Tribunalul nu a luat în considerare încălcarea de către BCE a drepturilor sale consacrate la articolul 41 din cartă, precum și la articolul 340 TFUE și care vizează repararea de către Uniune a prejudiciilor cauzate de instituții sau de agenții lor în exercitarea atribuțiilor lor. Tribunalul ar fi privat-o astfel de drepturile sale, în pofida prejudiciului important pe care i l-ar fi cauzat BCE și agenții săi. În realitate, Tribunalul și-ar fi utilizat decizia de a nu se pronunța cu privire la cererea de anulare pentru a-și susține analiza cererii de despăgubire în scopul de a permite BCE să se exonereze de răspunderea pentru actele sale.
- 52 În plus, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept ignorând legătura care ar exista între temeiul cererii de anulare și temeiul cererii de despăgubire, cererea de despăgubire neputând fi examinată dacă se face abstracție de temeiul cererii de anulare.
- 53 Mai mult, afirmația Tribunalului care figurează la punctul 60 din ordonanța atacată, potrivit căreia cererea de despăgubire este formulată prea abstract și nu conține motive sau argumente și nici un rezumat al acestora, ar fi eronată, întrucât cererea de anulare care ar servi drept temei al cererii de despăgubire ar conține toate aceste elemente.
- 54 Recurenta susține, în plus, că, dacă Tribunalul nu ar fi decis în mod eronat că nu mai era necesar să se pronunțe asupra cererii de anulare și dacă ar fi admis legătura dintre aceasta din urmă și cererea de despăgubire, ar fi constatat că o serie de neregularități viciaseră procedura de adoptare a deciziei în litigiu, care erau suficiente prin ele însele pentru a constitui temeiul acestei din urmă

cereri. Ea invocă în această privință lipsa reprezentării efective a Nemea Bank în cadrul acestei proceduri, nemotivarea deciziei în litigiu și comportamentul nelegal al BCE în cadrul procedurii de control administrativ al acestei decizii de către CAR.

- 55 Pe de altă parte, reclamanta susține că comportamentul BCE și în special retragerea autorizației care i-a fost acordată pentru accesul la activitatea de instituție de credit constituie cauza directă a prejudiciului pe care l-a suferit, ceea ce ar fi demonstrat. Cuantumul acestui prejudiciu, pe care ea îl evaluează la 100 de milioane de euro, nu ar acoperi însă nici pierderea de către Nemea Bank a reputației sale, a relațiilor sale comerciale și a activității sale, nici diminuarea veniturilor sale, ci ar acoperi numai pierderea directă de valoare a acestei bănci ca urmare a comportamentului BCE.
- 56 Recurenta susține de asemenea că, criticând carențele cererii introductive în primă instanță, Tribunalul a omis să ia în considerare faptul că acestea au fost cauzate de lipsa accesului recurente la o reprezentare efectivă și la probe, întrucât nu a putut dispune de resursele sale și nu a avut acces la dosarul BCE.
- 57 BCE și Comisia solicită respingerea acestor două motive.

Aprecierea Curții

- 58 În ceea ce privește, în primul rând, argumentația recurente, rezumată la punctele 51-53 din prezenta hotărâre, potrivit căreia, în esență, Tribunalul ar fi privat-o de drepturile sale consacrate la articolele 41 și 47 din cartă, precum și la articolele 263 și 340 TFUE utilizând decizia sa în sensul că nu este necesar să se pronunțe asupra cererii de anulare pentru a-și susține analiza cererii de despăgubire și neluând în considerare legătura dintre aceste două cereri, și aceasta pentru a permite BCE să se exonereze de răspunderea pentru actele sale pretins prejudiciabile, trebuie arătat că Tribunalul a citat, la punctele 59-61 din ordonanța atacată, jurisprudența relevantă privind condițiile angajării răspunderii extracontractuale a Uniunii și cerința, care decurge din articolul 21 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabil procedurii în fața Tribunalului conform articolului 53 primul paragraf din același statut, potrivit căreia cererea introductivă trebuie să cuprindă obiectul litigiului, motivele și argumentele invocate, precum și o expunere sumară a acestor motive. În continuare, Tribunalul a constatat în mod întemeiat, la punctul 62 din această ordonanță, că reclamantii în primă instanță nu detaliaseră corespunzător cerințelor legale comportamentele BCE din care trebuia să decurgă nelegalitatea care să permită angajarea răspunderii Uniunii și nici legătura de cauzalitate dintre prejudiciile invocate și efectele pe care decizia în litigiu le-ar fi putut eventual produce.
- 59 Rezultă că temeiul respingerii cererii de despăgubire în cauză nu este decizia Tribunalului de a nu se pronunța cu privire la cererea de anulare, ci caracterul lacunar al acestei cereri de despăgubire.
- 60 Or, reiese dintr-o jurisprudență constantă că revine părții care pune în discuție răspunderea extracontractuală a Uniunii sarcina de a furniza probe concludente cu privire atât la existența și la întinderea prejudiciului pe care îl invocă, cât și la existența unei legături suficient de directe de la cauză la efect între comportamentul instituției respective și prejudiciul pretins (Hotărârea din 3 mai 2018, EUIPO/European Dynamics Luxembourg ș.a., C-376/16 P, EU:C:2018:299, punctul 92, precum și jurisprudența citată).
- 61 În speță, rezultă că cererea introductivă în primă instanță nu îndeplinea în mod vădit cerințele impuse de această jurisprudență, din moment ce se limita să solicite obligarea BCE la despăgubirea reclamantilor în primă instanță cu suma de 10 milioane de euro, majorate cu

dobânzi, pentru prejudiciile pretins cauzate de decizia în litigiu, sumă pe care acești reclamânți au transformat-o de altfel în 100 de milioane de euro în cadrul replicii lor în primă instanță. Cu toate acestea, nu a fost prezentat niciun argument care să precizeze legătura de cauzalitate dintre comportamentul pretins ilicit al BCE și prejudiciul invocat, precum și caracterul real al acestor prejudicii și nu a fost prezentată nicio probă în această privință.

- 62 Prin urmare, Tribunalul a statuat fără a săvârși o eroare de drept, la punctele 62 și 63 din ordonanța atacată, că cererea de despăgubire era vădit inadmisibilă din cauza carențelor sale.
- 63 În plus, recurenta nu explică modul în care decizia Tribunalului ar fi privat-o de drepturile sale de a solicita repararea eventualelor prejudicii cauzate de BCE. Ea își păstrează în principiu dreptul de a introduce o nouă cerere de despăgubire care să remedieze carențele identificate de Tribunal în ordonanța atacată, în condițiile prevăzute la articolul 46 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabil procedurii în fața Tribunalului în temeiul articolului 53 primul paragraf din acest statut, potrivit căruia acțiunile formulate împotriva Uniunii în materie de răspundere extracontractuală se prescriu după cinci ani de la producerea faptului care a stat la baza lor, această prescripție fiind întreruptă printre altele prin cerere de chemare în judecată în fața Curții de Justiție.
- 64 În ceea ce privește, în al doilea rând, argumentația recurente, amintită la punctul 55 din prezenta hotărâre, potrivit căreia, pe de o parte, comportamentul BCE ar fi cauza directă a pierderii de valoare a Nemea Bank și, pe de altă parte, suma de 100 de milioane de euro ar acoperi numai o parte din prejudiciile suferite de recurentă, trebuie să se constate că, prin această argumentație, recurenta nu invocă nicio eroare de drept săvârșită eventual de Tribunal, ci se limitează să reitereze considerațiile de natură factuală invocate în cadrul acțiunii în primă instanță.
- 65 Or, conform unei jurisprudențe constante, din articolul 256 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene rezultă că Tribunalul este singurul competent, pe de o parte, să constate faptele, cu excepția cazului în care inexactitatea materială a constatărilor sale ar rezulta din înscrisurile din dosar care i-au fost prezentate, și, pe de altă parte, să aprecieze aceste fapte. Rezultă că aprecierea faptelor nu constituie, cu excepția cazului denaturării elementelor de probă prezentate în fața Tribunalului, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții (Hotărârea din 11 ianuarie 2024, Wizz Air Hungary/Comisia, C-440/22 P, EU:C:2024:26, punctele 57 și 58, precum și jurisprudența citată).
- 66 În al treilea rând, în ceea ce privește argumentația recurente, amintită la punctul 56 din prezenta hotărâre, potrivit căreia, criticând carențele cererii introductive în primă instanță, Tribunalul a omis să ia în considerare faptul că acestea ar fi fost cauzate de lipsa accesului recurente la o reprezentare efectivă și la probe, trebuie arătat că, așa cum reiese din cuprinsul punctului 62 din prezenta hotărâre, Tribunalul a constatat în mod întemeiat că cererea de despăgubire era vădit inadmisibilă din cauza caracterului său lacunar. Astfel, din cererea introductivă în primă instanță reiese că recurenta nu a furnizat niciunul dintre elementele necesare pentru angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii și nu a explicat modul în care pretinsa lipsă a accesului la resursele instituționale și la probe ar fi putut să o împiedice să își prezinte, cu nivelul de claritate și de precizie necesar, argumentația privind existența acestor elemente, având în vedere în special faptul că, pe de o parte, ea era reprezentată de un avocat și, pe de altă parte, nu introdusese în acest scop o cerere de asistență judiciară.
- 67 În consecință, al patrulea și al cincilea motiv trebuie respinse ca fiind în parte vădit inadmisibile și în parte nefondate.

- 68 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se anuleze punctele 1 și 3 din dispozitivul ordonanței atacate.

Cu privire la acțiunea în fața Tribunalului

- 69 În conformitate cu articolul 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, în cazul în care anulează decizia Tribunalului, Curtea poate să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul atunci când acesta este în stare de judecată.
- 70 Situația este diferită în speță. Astfel, întrucât Tribunalul a considerat că nu mai era necesar să se pronunțe, fără să fi examinat admisibilitatea cererii de anulare și nici fondul litigiului, acesta nu este în stare de judecată și se impune, prin urmare, trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului pentru ca acesta să se pronunțe cu privire la această cerere.
- 71 Pe de altă parte, trebuie respinsă cererea recurentei de trimitere a cauzei spre rejudecare în fața unei camere a Tribunalului compuse din alți judecători decât cei care au constituit camera care a pronunțat ordonanța atacată. Astfel, Regulamentul de procedură al Curții nu prevede posibilitatea ca aceasta, în urma examinării unui recurs, să dea instrucțiuni Tribunalului în ceea ce privește compunerea camerei căreia îi va fi atribuită cauza după trimiterea acesteia de către Curte spre rejudecare. Va reveni, dacă este cazul, președintelui Tribunalului, în temeiul articolului 192 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, sarcina de a decide cu privire la eventuala atribuire a cauzei unei alte camere compuse din același număr de judecători.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 72 Întrucât cauza este trimisă Tribunalului, cererea privind cheltuielile de judecată aferente prezentului recurs se soluționează odată cu fondul.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară și hotărăște:

- 1) Anulează punctele 1 și 3 din dispozitivul Ordonanței Tribunalului Uniunii Europene din 20 decembrie 2021, Niemelä ș.a./BCE (T-321/17, EU:T:2021:942).**
- 2) Respinge în rest recursul.**
- 3) Trimite cauza spre rejudecare Tribunalului Uniunii Europene pentru a se statua cu privire la cererea de anulare formulată de Nemea Bank plc.**
- 4) Cererea privind cheltuielile de judecată se soluționează odată cu fondul.**

Semnături